

Sluttrapport

Kunnskapsløftets forutsetninger

Er styringsdokumentene og læreplanverket i Kunnskapsløftet utformet på en måte som gir sammenheng og konsistens i reformen? Dette forsøker forskere fra Pedagogisk forskningsinstitutt (PFI) ved Universitetet i Oslo å svare på i sin sluttrapport om Kunnskapsløftets forutsetninger.

RAPPORT | SIST ENDRET: 30.03.2011

Tittel:

Kunnskapsløftets intensjoner, forutsetninger og operasjonaliseringer : en analyse av en læreplanform

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

[Last ned oppsummering fra Utdanningsdirektoratet \(PDF\)](#)

Forfatter:

Erling Lars Dale, Britt Ulstrup Engelsen og Berit Karseth

Utgiver:

Universitetet i Oslo

År:

2011

Rapportserie

Dette er tredje og siste rapport i denne serien. Se også:

- [delrapport 1](#)
- [delrapport 2](#)

Forskerne fra Pedagogisk forskningsinstitutt (PFI) har fulgt innføringen av reformen og har tidligere levert

to underveisrapporter. I denne sluttrapporten sammenligner forskerne analyser av reformens intensjoner fra 2004-2007 med de virkemidler, strategier og operasjonaliseringer som ble gjort i 2009 og 2010.

Lokalt læreplanarbeid i et historisk lys

Forskerne tar for seg den norske læreplanhistorien, og viser hvordan begrepet lokalt læreplanarbeid er forstått i de ulike læreplanene og læreplanreformene.

Norge er nå inne i en periode hvor myndighetene vil øke elevenes læringsutbytte. Kunnskapsløftet kombinerer målsetningen om økt læringsutbytte med et relativt stort handlingsrom for lokalt arbeid med læreplanene.

Analyse av veiledninger til læreplaner

PFI analyserer veiledningen i lokalt læreplanarbeid og veiledninger til læreplanene i norsk, samfunnsfag og matematikk, som Utdanningsdirektoratet utarbeidet i 2009. Intensjonen med veiledningene var å utvikle et felles læreplanspråk til støtte for det lokale læreplanarbeidet, og å gi konkrete eksempler på hvordan en kan arbeide med læreplanene på lokalt nivå.

Ifølge forskerne viser de utvalgte veiledningene bare i varierende grad hvordan dette læreplanspråket kan brukes i lokalt planleggingsarbeid i fagene. De mener også at det ikke kommer tydelig fram hva som ligger i betegnelsen "lokalt arbeid med læreplaner".

Videre peker forskerne på at Utdanningsdirektoratet i liten grad gir eksempler som peker i én retning. Dette kan tolkes som at "alle måter å bedrive det lokale arbeidet med læreplaner på, er like bra". Veiledningene synes i første rekke å rette seg mot lærere, og usynliggjør dermed det ansvaret som skoleeierne har i de politiske bakgrunnsdokumentene.

Kunnskapsløftet representerer en kontinuitet fra tidligere læreplaner

Forskerne framhever intensjonen om å endre læreplanene fra detaljerte innholdsbeskrivelser til klare kompetansemål. Forskerne spør om denne endringen har skjedd. Rapporten viser at de utvalgte læreplanene i varierende grad har klare og tydelige kompetansemål. Læreplanene gir derfor ikke nødvendigvis den presisjonen og klarheten som myndighetene ønsker.

Analysene viser også at fagstrukturen i Kunnskapsløftet og det skolefaglige innholdet i fagene, gjør at læreplanene følger samme spor som i tidligere reformer. Dette er i samsvar med hva andre læreplanforskere har funnet. I tillegg påpeker forskerne at læreplanene åpner for ulike tolkningsmuligheter, og at de kan tilpasses til etablerte praksiser i skolen.

På bakgrunn av analysene konkluderer forskerne med at LK06 representerer en kontinuitet fra tidligere læreplaner og ikke et brudd med tradisjonen.

Manglende sammenheng mellom generell del og læreplaner for fag

Forskerne påpeker et konsistensproblem mellom kunnskapssynet i læreplanverkets generelle del og læreplanene for fag. Dette innebærer at læreplanreformen som helhet framstår som tvetydig.

Rapporten framhever at Kunnskapsløftet skulle være et svar på de nye utfordringene i kunnskapssamfunnet, og at de nye læreplanene svarer til utfordringene ved å bryte ned skillet mellom teoretiske og praktiske fag, og heller ha fokus på kompetanse i fag. Når den generelle delen i LK06 skiller mellom teoretiske og praktiske fag, mener forskerne at det gis utdanningspolitiske signaler som ikke er i samsvar med læreplanforståelsen i de enkelte læreplaner for fag.